

УДК 378.147 (045)

ХАРЧЕНКО Сергій Миколайович,
старший викладач кафедри фізичного виховання,
Сумський національний аграрний університет,
Україна
e-mail: shiinna@ukr.net

КРИТЕРІЙ РІВНІ СФОРМОВАНOSTI ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ АГРАРНОГО ПРОФІЛЮ

***Анотація.** Визначено основні критерії та рівні сформованості здоров'язбережувальної компетентності майбутніх фахівців аграрного профілю у процесі професійно-прикладної фізичної підготовки. Критерії сформованості здоров'язбережувальної компетентності розглянуто як сукупність сутнісних ознак, які дають можливість зробити висновки про стан і рівень її сформованості, при цьому ступінь сформованості визначено в конкретних показниках, які характеризуються, у свою чергу, низкою ознак. Обґрунтовано, що критеріями сформованості здоров'язбережувальної компетентності є мотиваційно-ціннісний, когнітивно-усвідомлюваний і особистісний. Також обґрунтовано їх показники на основі сутності структурних компонентів здоров'язбережувальної компетентності та відповідні рівні.*

***Ключові слова:** здоров'язбережувальна компетентність; показники; критерії; мотиваційно-ціннісний критерій; когнітивно-усвідомлюваний критерій; особистісний критерій; рівні сформованості; майбутній фахівець аграрного профілю.*

Постановка проблеми. У сучасних умовах реформування освітньої системи України однією з нагальних потреб є підготовка висококваліфікованого фахівця, зокрема, аграрного сектору. Це зумовлює необхідність застосування компетентнісного підходу під час їхньої підготовки. Випускники аграрних закладів вищої освіти (далі – ЗВО) повинні бути готовими до професійної діяльності у специфічних умовах, серед яких енергійний характер рухових дій і особливі зовнішні умови діяльності, що вимагає від них високого рівня сформованості таких якостей, як активність, здатність до адаптації в соціальній і професійній сферах, високий рівень фізіологічних і психологічних можливостей. Здатність фахівців такого профілю виконувати професійну діяльність залежить не лише від їхньої професійної підготовки, а й потребує високого рівня фізичного, психічного, соціального і духовного здоров'я. Разом із тим, в останні роки внаслідок забруднення навколишнього середовища і соціально-економічних перетворень, котрі привели до зниження рівня життя, погіршився стан здоров'я населення України. Тому для випускників аграрних університетів важливим завданням є формування здоров'язбережувальної компетентності як складника їхньої професійної компетентності. Разом із цим, постає питання оцінювання рівня її сформованості та розроблення відповідних критеріїв.

Аналіз попередніх досліджень і наукових публікацій дає можливість зробити висновок про те, що проблема критеріального інструментарію формування необхідних компетентностей майбутнього фахівця є досить актуальною. Ця проблема розглядається у працях В. Жигіря [8], В. Тернопільської, О. Дерев'янка [10], В. Чернявського [12] та інших. Теоретико-методичні засади формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх фахівців у ЗВО, а також визначення її рівневих показників у професійній підготовці майбутнього фахівця останнім часом розглядається в наукових дослідженнях українських і зарубіжних учених: Ю. Ажиппо [1], Н. Башавець [2], Ю. Бойчук [4], Д. Воронін [5], О. Соколенко [9], А. Турчинов [11] та інші.

Мета статті – визначення та обґрунтування системи критеріїв, конкретизація показників і рівнів сформованості здоров'язбережувальної компетентності як складника професійно-прикладної фізичної підготовки майбутнього фахівця аграрного профілю.

Виклад основного матеріалу. Під час визначення критеріїв ми враховували, що здоров'язбережувальна компетентність є інтегрованою характеристикою якостей фахівця, структурними компонентами якої є аксіологічний, гносеологічний і фізкультурно-оздоровчий [13; 14]. Відповідно до цих компонентів ми виділили такі критерії сформованості здоров'язбережувальної компетентності: мотиваційно-ціннісний, когнітивно-усвідомлюваний і особистісний. За їх допомогою можна оцінити ступінь сформованості здоров'язбережувальної компетентності майбутніх фахівців аграрного профілю і визначити ефективність процесу професійно-прикладної фізичної підготовки [3]. Для кожного критерію здоров'язбережувальної компетентності майбутніх фахівців аграрного профілю ми визначили показники, що характеризують його сформованість [7; 11].

Мотиваційно-ціннісний критерій характеризує аксіологічний компонент здоров'язбережувальної компетентності. Його показниками є сформованість у студентів ціннісного ставлення до свого здоров'я та здоров'я інших людей, наявність стійкого інтересу і мотивації до збереження здоров'я.

Серед здоров'язбережувальних цінностей Н. Добротіна виділяє самодостатні та інструментальні цінності. Самодостатні цінності знаходять своє вираження в меті здоров'язбережувальної діяльності, що пов'язана з розвитком особистості у процесі самооздоровлення, розвитку здоров'язбережувальної свідомості. Інструментальні цінності передбачають оволодіння теорією (нормами, принципами) і технологією (способами, прийомами) здоров'язбережувальної діяльності, що складають основу професійної підготовки [6, с. 113]. Цінності здоров'язбережувальної діяльності забезпечують суспільну значущість і престиж здоров'язбережувальної діяльності, зацікавленість нею, визнання і підтримку її колективом, можливість здійснювати збереження здоров'я, створювати здоров'язбережувальне освітнє середовище у вищому аграрному закладі освіти, можливість самоствердження та професійного зростання.

Важливим показником сформованості здоров'язбережувальної компетентності майбутнього фахівця аграрного профілю є позитивна мотивація до збереження здоров'я. До мотивів здоров'язбережувальної діяльності можна віднести такі: соціальні мотиви (стосуються охорони здоров'я суспільства в цілому); здоров'язбережувальні мотиви (стосуються безпосередньо здоров'язбережувальної діяльності, наприклад, розуміння студентом змісту здоров'язбережувальної діяльності, здатність самостійно формулювати і розв'язувати проблеми здоров'язбереження); мотиви особистісного розвитку (володіння собою, можливість реалізувати свій творчий потенціал під час здоров'язбережувальної діяльності).

Під час оцінювання сформованості здоров'язбережувальної компетентності майбутніх фахівців аграрного профілю до стійкої мотивації відносили усвідомлене ставлення до оволодіння нею, професіоналізм у практичній здоров'язбережувальній діяльності, творчий підхід до розв'язання проблем здоров'язбереження.

Когнітивно-усвідомлюваний критерій характеризує гносеологічний компонент здоров'язбережувальної компетентності. Показниками цього критерію є обсяг і повнота знань про здоров'я та способи його збереження, здатність застосовувати знання, уміння і навички, що набуті в період навчання для збереження здоров'я під час професійної діяльності і в повсякденному житті. Знання про здоров'я є важливою передумовою формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх фахівців аграрного профілю, оскільки вони є основою для формування вмій і навичок збереження здоров'я, моральних переконань, естетичних поглядів і здоров'язбережувального світогляду. Знання і правильно обраний процес їх засвоєння є передумовою розумового розвитку фахівця аграрного профілю. Будучи складником здоров'язбережувального світогляду людини, знання визначають її ставлення до дійсності, моральні погляди, переконання, вольові риси

і є однією з умов розвитку здібностей та інтересів [11]. Когнітивно-усвідомлюваний критерій також відображає систему здоров'язбережувальних умінь, які є результатом якісного розвитку здоров'язбережувальних знань, інтересів, переконань і мотивів. Уміння – це система практичних і розумових дій, що необхідні для зіставлення здоров'язбережувальної інформації з діями і застосування здоров'язбережувальних знань.

Особистісний критерій характеризує фізкультурно-оздоровчий компонент здоров'язбережувальної компетентності. Показниками цього критерію є індивідуально-психологічні та фізичні якості, що важливі для майбутнього фахівця аграрного профілю, зокрема, такі: відповідальність, емоційно-вольова стійкість, вимогливість, дисциплінованість, висока працездатність, високий рівень адаптаційних можливостей організму. Ці якості особистості дозволяють ефективно здійснювати саморозвиток майбутнього фахівця аграрного профілю, сприяють творчому підходу до здоров'язбережувальної діяльності, досягненню її максимальної ефективності й результативності.

Ступінь розвитку показника характеризує рівень. У наукових дослідженнях приділяється значна увага проблемі вивчення рівнів, за якими можна визначити сформованість знань, умінь, компетентностей. Узагальнюючи різні підходи до визначення рівнів сформованості результатів навчання, ми виокремили три рівні сформованості здоров'язбережувальної компетентності майбутніх фахівців аграрного профілю: початковий, нормативний, активний.

Початковий рівень сформованості здоров'язбережувальної компетентності характеризується: несформованим ціннісним ставленням до свого здоров'я та здоров'я інших людей; відсутністю стійкої мотивації до оволодіння здоров'язбережувальною компетентністю та засвоєння норм і правил збереження здоров'я; обмеженим запасом знань про здоров'я та способи його збереження, відсутністю їх творчого переосмислення та невмінням перенести у практичну площину, несформованістю знань про методи пізнання та способи діяльності, відтворенням тільки готових знань; несформованістю умінь і навичок збереження здоров'я, пасивністю при застосуванні здоров'язбережувальних знань, здатністю діяти лише за інструкцією; відсутністю прагнення до оволодіння новими способами діяльності, переважанням почуттів невпевненості, байдужості й сумніву; несформованістю індивідуально-психологічних і фізичних якостей, важливих для майбутнього фахівця аграрного профілю, неусвідомлення їх значення під час професійної діяльності; нездатністю до самоосвіти і самовдосконалення; нерозвиненістю рефлексивного мислення, нездатністю до самоконтролю та неадекватним самооцінюванням своєї діяльності.

Нормативний рівень сформованості здоров'язбережувальної компетентності характеризують: прийняття цінностей здоров'язбереження лише в окремих ситуаціях; ситуативний інтерес до здоров'язбережувальної компетентності та ситуативна мотивація до оволодіння нею; сформованість знань про здоров'я та способи його збереження, здатність їх застосовувати; уміння і навички збереження здоров'я, які виявляються в типових ситуаціях, виконання поставлених завдань переважно за інструкцією чи алгоритмом; адекватне орієнтування в ситуаціях, що пов'язані зі збереженням здоров'я, відсутність прагнення до оволодіння новими способами і прийомами діяльності, дефіцит оригінальних рішень; слабко сформовані усвідомлення значущості особистісних якостей під час професійної діяльності.

Для активного рівня сформованості здоров'язбережувальної компетентності характерним є: усвідомлення важливості збереження здоров'я, ціннісне ставлення до свого здоров'я та здоров'я інших людей; стійкий інтерес і мотивація до формування здоров'язбережувальної компетентності й подальшого її вдосконалення; сформованість системи знань про здоров'я та способи його збереження, міцність і повнота знань,

впевненість в їх істинності, ефективне застосування знань; ґрунтовне володіння уміннями і навичками збереження здоров'я під час професійної діяльності і в повсякденному житті, здатність застосовувати відомі способи діяльності в нових умовах; здатність до аналізу й узагальнення досвіду збереження здоров'я, прагнення до оволодіння новими способами й прийомами діяльності, перевага завданням творчого характеру; сформованість таких особистісних якостей, як відповідальність, працездатність, вимогливість, дисциплінованість, усвідомлення їх значення під час професійної діяльності; здатність до самоосвіти і постійне прагнення до самовдосконалення.

Критерії, показники і рівні сформованості здоров'язбережувальної компетентності майбутніх фахівців аграрного профілю представлені в таблиці 1:

Таблиця 1

Критерії, показники і рівні сформованості здоров'язбережувальної компетентності майбутніх фахівців аграрного профілю

Критерій	Мотиваційно-ціннісний	Когнітивно-усвідомлюваний	Особистісний
Показник	Стійкий інтерес і мотивація до збереження здоров'я. Ціннісні орієнтації на збереження свого здоров'я та здоров'я інших	Обсяг і повнота знань про здоров'я та способи його збереження. Здатність використовувати знання, уміння і навички для збереження здоров'я під час професійної діяльності і в повсякденному житті	Індивідуально-психологічні та фізичні якості, важливі для майбутнього фахівця аграрного профілю (відповідальність, працездатність, адаптаційні можливості)
Рівні	Початковий	Обмежений запас знань про здоров'я, нездатність їх переносити у практичну площину. Несформованість умінь і навичок збереження здоров'я.	Несформованість та неусвідомлення індивідуально-психологічних та фізичних якостей. Нездатність до адаптації. Нерозвиненість працездатності та неадекватне самооцінювання своєї діяльності
	Нормативний	Ситуативний інтерес до здоров'язбережувальної компетентності. Вибіркове ціннісне ставлення до свого здоров'я та здоров'я інших людей.	Сформованість знань про здоров'я та способи його збереження, але не усвідомлена здатність їх застосовувати.

Критерій		Мотиваційно-ціннісний	Когнітивно-усвідомлюваний	Особистісний
	Активний	Стійкий інтерес і мотивація до формування здоров'язбережувальної компетентності та подальшого її удосконалення. Усвідомлення важливості збереження здоров'я, ціннісне ставлення до свого здоров'я та здоров'я інших людей.	Сформованість системи знань про здоров'я та способи його збереження. Ґрунтовне володіння уміннями і навичками збереження здоров'я. Здатність до аналізу та узагальнення досвіду збереження здоров'я.	Сформованість відповідальності, дисциплінованості, усвідомлення значення цих якостей під час професійної діяльності. Здатність до самоосвіти та постійне прагнення до самовдосконалення. Розвинутість працездатності та достатній рівень адаптаційних можливостей

Виявлені критерії, показники і рівні, звичайно, не є вичерпними. Їх потрібно вважати умовними, адже формування здоров'язбережувальної компетентності – це неперервний процес, і заздалегідь передбачити співвідношення різних показників і рівнів її сформованості досить складно.

Висновки. Проведене дослідження особливостей формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх фахівців аграрного профілю під час професійно-прикладної фізичної підготовки дозволило визначити критерії й показники сформованості здоров'язбережувальної компетентності майбутніх фахівців аграрного профілю: мотиваційно-ціннісний, когнітивно-усвідомлюваний і особистісний. Також виділено три рівні сформованості їх здоров'язбережувальної компетентності. В узагальненому вигляді це дозволяє обґрунтувати комплекс педагогічних умов, що забезпечують оптимальне функціонування розглянутого процесу, дають можливість визначити вихідні позиції, стан сформованості здоров'язбережувальної компетентності, розробити методику її формування в майбутніх фахівців аграрного профілю.

Перспективами подальших наукових пошуків є визначення стану сформованості здоров'язбережувальної компетентності майбутніх фахівців аграрного профілю у процесі професійно-прикладної фізичної підготовки й експериментальна перевірка ефективності педагогічних умов її формування.

Список використаних джерел

1. Ажиппо О. Ю. Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до професійної діяльності в загальноосвітніх навчальних закладах (теоретичний і методичний аспекти) / О. Ю. Ажиппо. – Харків : Цифрова друкарня № 1, 2012. – 423 с.
2. Башавець Н. А. Теоретико-методичні засади формування культури здоров'язбереження як світоглядної орієнтації студентів вищих економічних навчальних закладів : дис. ... доктора пед. наук : 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / Н. А. Башавець. – Одеса, 2012. – 555 с.
3. Бойченко Т. Є. Здоров'язберігаюча компетентність як ключова освіти України / Т. Є. Бойченко // Основи здоров'я і фізичної культури. – 2008. – № 11–12.
4. Бойчук Ю. Д. Еколого-валеологічна культура майбутнього вчителя : теоретико-методичні аспекти : монографія / Ю. Д. Бойчук. – Суми : ВТД «Університетська книга», 2008. – 357 с.
5. Воронін Д. Є. Формування здоров'язберігаючої компетентності студентів вищих навчальних закладів засобами фізичного виховання : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.07 / Д. Є. Воронін. – Херсон, 2006. – 20 с.
6. Добротина Н. А. Биология человека, экология и здоровье (антропологическая валеология) : учеб. пособ. / Н. А. Добротина. – Нижний Новгород, 1999. – 247 с.

7. Желан А., Єфремова Ю. Формування здоров'язбережувальної компетентності молодших школярів / А. Желан, Ю. Єфремова // Науковий вісник МНУ імені В. О. Сухомлинського. Педагогічні науки. – 2016. – № 2. – С. 69–73.
8. Жигір В. І. Оцінювання професійної компетентності фахівця як фактор його формування / В. І. Жигір // Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Сер : Педагогічні науки. – 2014. – Вип. 2. – С. 40–47.
9. Соколенко О. І. Формування ціннісного ставлення студентів вищих педагогічних навчальних закладів до свого здоров'я : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / О. І. Соколенко. – Луганськ, 2008. – 20 с.
10. Тернопільська В. І. Визначення критеріїв сформованості професійної компетентності майбутніх гірничих інженерів / В. І. Тернопільська, О. В. Дерев'яно // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки : реалії та перспективи. – 2012. – Вип. 3. – С. 264–267.
11. Турчинов А. В. Формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх офіцерів національної гвардії України у процесі професійної підготовки : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / А. В. Турчинов. – Харків, 2016. – 20 с.
12. Чернявський В. В. Компетентнісний підхід як чинник забезпечення вимог до підготовки фахівців морської галузі / В. В. Чернявський // Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету ім. Івана Огієнка. Серія : Педагогічна. – 2014. – Вип. 20. – С. 230–232.
13. Шеремет І. В. Професійно-прикладна фізична підготовка як один із шляхів формування компетентності фахівця / І. В. Шеремет // Вісник Запорізького національного університету. – 2011. – № 1 (5). – С. 73–81.
14. Шукатка О. В. Компоненти та рівні здоров'язбережувальної компетентності майбутніх економістів в контексті моделі її формування на засадах аксіології / О. В. Шукатка // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія : Педагогіка. – 2012. – № 4. – С. 25–32.

References

1. Ajippo, O. Yu. (2012). *Preparation of the Maybutny Teachers of the Physical Culture to the Professional Diyalnost in the Gagalnoosvitnii Naval Mortgages (Theoretical and Methodical Aspect)*. Kharkiv (in Ukr.)
2. Bashavat, N. A. (2012). *Theoretical and methodical principles of formation of a culture of health preservation as a world-view orientation of students of higher economic educational institutions (Doctor of Science Dissertation)*. Theses. Odessa. (in Ukr.)
3. Boychenko, T. Y. (2008). Healthcare-retaining competence as a key education of Ukraine. *Osnovy zdorovia i fizychnoi kultury (Fundamentals of Health and Physical Culture)*, 11-12 (in Ukr.)
4. Boychuk, Yu. D. (2008). *Ecological-valeological culture of the future teacher: theoretical and methodical aspects: monograph*. Sumy: VTD «University Book» (in Ukr.)
5. Voronin, D. Ye. (2006). *Formation of the Health Preserving Competence of Students of Higher Educational Institutions by Means of Physical Education*. (PhD dissertation). Theses. Kherson (in Ukr.)
6. Dobrotyna, N. A. (1999). *Biology of man, ecology and health (anthropological valeology): study. way*. N. Novgorod (in Russ.)
7. Zhelan, A., & Yefremova, Yu. (2016). Formation of healthcare-saving competence of junior pupils. *Naukovyi visnyk MNU imeni V. O. Sukhomlynsko. Pedahohichni nauky (Scientific bulletin of the V.U. Sukhomlynsky State University of Mining. Pedagogical sciences)*, 2, 69-73 (in Ukr.)
8. Zhigir, V.I. (2014). Estimation of professional competence of a specialist as a factor of its formation. *Naukovi zapysky Berdianskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu. Ser.: Pedahohichni nauky (Scientific notes of the Berdyansk State Pedagogical University: Pedagogical sciences)*, 2, 40-47 (in Ukr.)
9. Sokolenko, O. I. (2008). *Formation of value attitudes of students of higher pedagogical educational institutions to their health*. (PhD dissertation). Theses. Lugansk (in Ukr.)
10. Ternopil'ska, V. I., & Derevyanko, O. V. (2012). Determination of criteria for the formation of professional competence of future mining engineers. *Naukovyi chasopys NPU imeni M. P. Drahomanova. Seria 5. Pedahohichni nauky: realii ta perspektyvy (Scientific journal of NP Drahomanov NPP. Series 5. Pedagogical sciences: realities and perspectives)*, 3, 264-267 (in Ukr.)
11. Turchinov, A. V. (2016). *Formation of Health Preservation Competence of Future Officers of the National Guard of Ukraine in the Process of Professional Training* (PhD dissertation). Theses. Kharkiv (in Ukr.)
12. Chernyavsky, V. V. (2014). Competency approach as a factor in ensuring requirements for the training of specialists in the maritime industry. *Zbirnyk naukovykh prats Kamianets-Podil'skoho natsionalnoho universytetu im. Ivana Ohienka. Seria : Pedahohichna (Collection of scientific works of the Kamyianets-Podil'sky National University named after. Ivan Ogienko. Series: Pedagogical)*, 20, 230-232 (in Ukr.)
13. Sheremet, I. V. (2011). Professional-applied physical training as one of the ways of forming the competence of a specialist. *Visnyk Zaporizkoho natsionalnoho universytetu (Bulletin of the Zaporizhzhya National University)*, 1 (5), 73-81 (in Ukr.)

14. Shukatka, O. V. (2012). Components and levels of healthcare-saving competence of future economists in the context of the model of its formation on the principles of axiology. *Naukovi zapysky Ternopilskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni Volodymyra Hnatiuka. Serii: Pedahohika (Scientific notes of Ternopil National Pedagogical University named after Volodymyr Hnatiuk. Series: Pedagogy)*, 4, 25-32 (in Ukr.)

Abstract. KHARCHENKO Sergey Mikolaovich. Criteria and levels formation of health-satisfactory competence of future specialist of agricultural profiles

Introduction. Graduates of agrarian universities should be prepared for professional activity in specific conditions, among which the energetic nature of motor activities and special external conditions of activity. The ability of specialists of such a profile to carry out professional activities depends not only on their professional training, but also requires a high level of health. In recent years, due to pollution of the environment and socio-economic transformations, which led to a decrease in living standards, the health of the population of Ukraine has deteriorated. Therefore, for graduates of agrarian universities, an important task is the formation of healthcare-saving competence as a component of their professional competence. At the same time, the question arises about assessing the level of its formation and developing the relevant criteria.

Purpose. Definition and substantiation of the system of criteria, specification of indicators and levels of formation of healthcare saving competence as a component of professional and applied physical training of the future specialist of the agricultural profile.

Results. The criteria for the formation of healthcare-saving competence are considered as a set of essential features that make it possible to draw conclusions about the state and level of its formation, while the degree of formation is determined in specific indicators, which in turn are characterized by a number of features. It is substantiated that the criteria for the formation of healthcare-saving competence are determined by motivational-value, cognitive-perceptual and personal. The article also substantiates their indicators on the basis of the essence of the structural components of healthcare-saving competence and the levels.

Motivational-value criterion characterizes the axiological component of healthcare-saving competence. Its indicators are the formation of students' value attitude to their health and health of other people, the presence of stable interest and motivation to preserve health. Cognitive-aware criterion characterizes the epistemological component of healthcare-saving competence. Indicators of this criterion are the volume and completeness of knowledge about health and ways of its preservation; the ability to use the knowledge, skills and abilities acquired during the period of study for the preservation of health during professional activity and in everyday life.

Personality criterion characterizes the physical culture and health component of healthcare-saving competence. Indicators of this criterion are individual psychological and physical qualities important for the future specialist of the agrarian profile, in particular, such as: responsibility, emotional and volitional stability, demanding, discipline, high working capacity, high level of adaptive possibilities of the organism. Summarizing different approaches to determining the levels of formation of learning outcomes, we highlighted three levels of healthcare-saving competence of future specialists in the agricultural profile: initial, normative and active.

Originality. The novelty of the research lies in marking out specifying criteria, levels and indicators, which stipulate the process of forming the healthcare saving competence in professional and applied physical training of the future specialist of the agricultural profile.

Conclusion. The conducted research allows to substantiate the complex of pedagogical conditions that provide the optimal functioning of the considered process, give an opportunity to determine the initial positions, the state of formation of healthcare retaining competence, to develop a methodology for its formation in future specialists of the agrarian profile.

Prospects for further scientific research are the definition of the state of the formation of healthcare-saving competence of future specialists in the agricultural profile in the process of vocational and applied physical training.

Key words: health-saving competence; indicators; criteria; motivational-value criterion; cognitive-aware criterion; personal criterion; level of formation; future specialist of agrarian profile.

Одержано редакцією 15.01.2018
Прийнято до публікації 19.01.2018